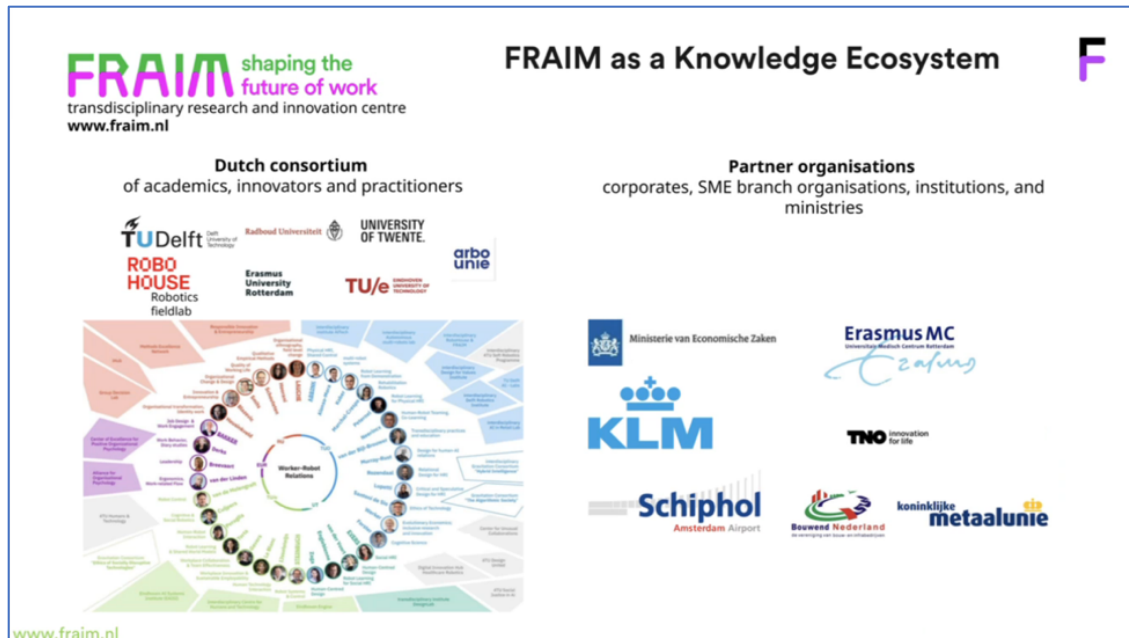

Meer weten over FRAIM en de waarde van transdisciplinair onderzoek?

Wat is FRAIM?

FRAIM is een transdisciplinair onderzoeks- en innovatie centrum, dat de toekomst van fysiek werk vorm geeft – met en voor vakmensen. FRAIM is een netwerkorganisatie en verbindt een Nederlands consortium van 35 wetenschappers van verschillende universiteiten, hogescholen en kennisinstellingen samen met innovatie expertise, om gezamenlijk te kunnen werken aan beter fysiek werk. Dat doen we samen met partnerorganisaties die zich zorgen maken over personeelstekorten, kwaliteit van werk, en arbeidsproductiviteit – en denken dat robotica bij die uitdagingen kan helpen.

- Zie de website: www.fraim.nl
- Geef je op voor de mailinglist: info@fraim.nl

Waarom is FRAIM uniek?

Directeur prof Abbink van de TU Delft won in 2024 de NWO Stevin Premie (ook wel de "Nederlandse Nobel Prijs") voor deze transdisciplinaire aanpak.

- Artikel over [NWO Stevin Premie 2024](#)
- [Korte uitleg in 2 minuten video](#)

Wat is transdisciplinair onderzoek en innovatie?

Een transdisciplinaire aanpak gaat over het verbinden en integreren van verschillende relevant perspectieven (wetenschappelijke kennis en praktische kunde) voor systeemverandering in complexe maatschappelijke uitdagingen.

- [NECTR](#) het Nederlandse netwerk waar FRAIM founding partner van is
- [Lees en onderteken ons gezamenlijk white paper](#) over kwaliteit in TD

Video's over de transdisciplinaire aanpak van FRAIM

- 2025 [Abbink keynote lecture bij PensioenCongres over FRAIM](#)
- 2024 [Stevin Premie video](#) (2 min)
- 2023 [Tech for impact campagne 2023](#)
- 2023 Studium Generale lezing over FRAIM aanpak in meerdere sectoren met fysiek werk: [zie hier](#) (1 uur, Nederlands)
- 2022 [TU Delft Education Day 2022 keynote](#) over transdisciplinair ontwikkelen van robotica voor de toekomst van werk (Engels)

Wat doet FRAIM?

We werken samen met partner organisaties aan uitdagingen rondom personeelstekorten, kwaliteit van werk en arbeidsproductiviteit. Dat doen we middels projecten in diverse sectoren, middels het aanstellen van eens transdisciplinair team (een ingenieur, ontwerper, innovator, arbeidspsycholoog, organisatiewetenschapper) dat met een team van vakmensen in die sector leert welke technische, sociale en organisatorische kennis en interventies er moeten gebeuren om fysiek werk aantrekkelijker en productiever te maken, nu en op de lange termijn. Die inzichten verbinden we cross-sectoraal, en aan beleid, zodat we ook op nationaal niveau kunnen bijdragen.

FRAIM projects in 4 sectors (2022-current) **F**
Attempts to engage in real-world impact for shaping physical work

engine repair	nursing	baggage handling	construction
			
KLM Maintenance, Repair & Overhaul	Erasmus Medical Centre	Schiphol & KLM	metal production
			Dutch SMEs in construction & metal

www.fraim.nl

Meer lezen over FRAIM aanpak en projecten in verschillende sectoren

Nederlandse pers aandacht algemene aanpak FRAIM

- 2025 [Manifest "Regie rondom toekomst van fysiek werk"](#) door 60 partners getekend
- 2025 [FRAIM in TU Delft Strategie Robotics](#)
- 2025 feature in boek "[Waarom Werken We](#)" van Anna Lillioja
- 2024 [NOS](#) Prestigieuze onderscheiding voor werkvernieuwer en robot-expert Abbink
- 2024 [NWO](#) profiel David Abbink en FRAIM
- 2024 [NRC](#) Vier onderzoekers krijgen de hoogste wetenschapspremie
- 2024 [FD](#) Interview "Ik heb geleerd dat techniek niet neutraal is"
- 2022 [NRC feature en interview](#) met David Abbink over een andere manier van robotica ontwikkelen (Nederlands)
- 2022 NWO: [Buiten de lijntjes](#) (Column van David Abbink, Dutch)
- 2022 De Ingenieur interview: [Cobots: een robot als collega](#) (Dutch) / [September 2022 issue](#) (Dutch)
- 2022 Vrij Nederland interview: [Robots zouden werk leuker moeten maken, niet makkelijker](#) (Dutch)

FRAIM bij KLM Engine Repair Services over onderhoud aan vliegtuigmotoren (2021-nu)

- 2024 [RTL](#) item over robot assistentie voor reparatie werk
- 2024 [Nieuwsuur](#) feature & interview intelligente robotica (interview start: 24:00)
- 2024 [Volkskrant](#) Roboticus luister óók naar mensen op de werkvloer

FRAIM in de MKB sectoren bouw en metaal, via EZ beleidsexperiment (nov 2024-nu)

- 2025 [Innovatie Ontbijt met Tweede Kamerleden](#)
- 2025 [Structured Democratic Dialogue met 30 stakeholders](#)
- 2024 Rijksoverheid: [Minister EZ bezoekt FRAIM](#) voor 2 miljoen
 - [LinkedIn post van de minister](#) met film van het bezoek
- 2024 [Algemeen Dagblad artikel](#)
- 2024 Staat van het MKB Interview David ([directe link](#))
- 2024 FRAIM in [Jaarbericht Staat van het MKB](#) (pagina 62-65)
- 2024 [HiDelta Partnerchat](#) over FRAIM met MKB

FRAIM in de sector zorg, met en voor verpleegkundigen (2023-nu)

- 2025 [Abbink in de Tweede Kamer](#)
 - [Artikel TU Delft](#) "Geen losse pilots of mooie woorden, maar structurele samenwerking en gedeelde regie"
- 2025 [Impact-vs Effort Workshop](#) waarin verpleegkundigen keuze maken over innovation opportunities
- 2024 [Hoe TU Delft bijdraagt aan de zorgtransitie](#)
- 2024 [Werkbezoek Tweede Kamer Commissie](#) over zorgtransitie
- 2024 Het 2-jarige NURTURE project voor verpleegkundigen bij Erasmus MC (2024-2026): [zie hier voor de website](#)
- 2023 Informatie over [pilot project van FRAIM \(een interview met betrokken onderzoekers en verpleegkundigen\)](#) bij Erasmus MC
 - met [een interview met NEMO kennis link](#)
 - en een [academisch paper](#) en [conferentie presentatie](#) daarover hier
- 2024 [www.tudelft.nl/healthcare](#) over FRAIM in de zorg
- 2023 Health colleges van [David Abbink](#) en [Monique van Dijk](#) over toekomst van verpleegkundig werk en robotica
- 2022 [Nieuwsuur studio interview](#) over robotica in de zorg

FRAIM bij Schiphol/KLM over *baggage handling* werk, met en voor baggage werkers (2023-2024)

Sept 2023 Start van 8-maanden [pilot project](#), waarin FRAIM met Schiphol en KLM werkt aan baggage-afhandeling. Alle deliverables gehaald in jan 2023, wat leidde tot een plan voor 5-jarig partnership om fysiek werk in de baggagehallen te verbeteren.

Sept 2023 FRAIM in gezamenlijk [plan van aanpak reduceren fysieke belasting bagage](#)
(zie blz 47)

Dit plan van aanpak is opgesteld in respons op de zorgen van de arbeidsinspectie, en ondertekend namens Schiphol en alle betrokken bagageafhandelaars (waaronder KLM). Op blz 47-28 staat FRAIM en onze aanpak specifiek benoemd als noodzakelijk, voor Horizon 3 (future of work) als voedingsbron voor inzichten voor Horizon 2 (automatiseren) & Horizon 1 (tilhulpen installeren)

Feb 2024 Start van co-creeren aanpak deliverables en contract – klaar in juli.

Jun 2025 TenderNed publicatie voor een 5-jarig partnership van Schiphol met FRAIM. Geen marktpartners reageren, wat de unieke capaciteit van FRAIM benadrukt.

Nov 2025 Executive committee Schiphol besluit om niet door te gaan met het tekenen van het klaarliggende contract voor een 5-jarigpartnership, daarmee zich eenzijdig terugtrekkend uit het getekende [plan van aanpak bagage hallen](#), wat betreft Horizon 3.